SVBBL

2023 - 2026

Integraal Veiligheidsplan SVBBL

Politiebasisteam Brunssum-Landgraaf, gemeente Simpelveld, Voerendaal, Brunssum, Beekdaelen en Landgraaf.

Inhoud

Inleiding 3

1. Terugblik 2020-2023 4

1.1 Veilige woon- en leefomgeving 4
1.2 Integriteit en veiligheid 5

2. Het veiligheidsbeeld van de SVBBL-gemeenten 7

2.1 Trends en ontwikkelingen 7
2.2 Demografische samenstelling van het gebied 10
2.3 De veiligheidsproblematiek op hoofdlijnen 11

2.3.1 Veilige woon- en leefomgeving 11
2.3.2 Bedrijvigheid en veiligheid 12
2.3.3 Jeugd en veiligheid 13
2.3.4 Fysieke veiligheid 14
2.3.5 Integriteit en veiligheid 14
2.3.6 Strategisch thema 1: Digitale criminaliteit 15
2.3.7 Strategisch thema 2: Zorg en Veiligheid 16

3. Geprioriteerde thema's 17

4. Strategische uitgangspunten 20

5. Borging 21

5.1 Uitvoering 21
5.2 Monitoring en evaluatie 21
5.3 Financiële consequenties 21

Inleiding

De gemeenteraden van Simpelveld, Voerendaal, Brunssum, Beekdaelen en Landgraaf (SVBBL) stellen het beleidskader voor de integrale aanpak van de veiligheidsproblematiek vast. Dit gebeurt vierjaarlijks middels het integraal veiligheidsplan. Het integraal veiligheidsplan stelt de gemeenteraad in staat om te sturen op de prioriteiten in de aanpak van veiligheidsproblematiek.

De burgemeesters van de SVBBL-gemeenten (die onderdeel zijn van het politiebasisteam Brunssum-Landgraaf) hebben de wens om de aanpak van veiligheidsproblematiek te versterken. Dit willen zij doen door de kaders voor het veiligheidsbeleid zoveel mogelijk met elkaar af te stemmen en in de realisering van de gedeelde beleidsdoelstellingen samen te werken.

Voor u ligt dan ook het integraal veiligheidsplan van de SVBBL-gemeenten. De individuele gemeenten blijven uiteraard regisseur van en verantwoordelijk voor het lokale beleid. Dit beleidskader wordt daarin zoveel als mogelijk geïntegreerd. Dat kan door een aanvulling op deze nota of door middel van een lokaal uitvoeringsprogramma dat door het college van burgemeester en wethouders wordt vastgesteld. Met een integraal veiligheidsplan op niveau van het basisteam/lokale driehoek krijgt de aansturing van de politie meer kracht omdat we als gemeenten één bestuurlijk geluid en prioritering hebben. Bij het opstellen van dit beleidskader is tevens rekening gehouden met de prioriteiten die zijn opgenomen in de Nationale Veiligheidsagenda 2023-2026 en het Regionaal Beleidsplan 2024-2027 van de politie eenheid Limburg.

Beleidscyclus

In de regel beslaat de looptijd van een integraal veiligheidsplan een (raads)periode van vier jaar. Aan het eind van de cyclus van vier jaar, vindt een evaluatie plaats van het integraal veiligheidsbeleid. Indien noodzakelijk, vindt bijstelling van de prioriteiten plaats. De looptijd van het voorliggend integraal veiligheidsplan bedraagt vier jaar: 2023 tot en met 2026. Alle SVBBL-gemeenten inclusief gemeenteraden, alsook politie en OM worden betrokken bij eventuele tussentijdse heroverwegingen van prioriteiten.

Begrip integrale veiligheid

Integrale veiligheid is een veelomvattend begrip. Het gaat om leefbaarheid en veiligheid en omvat een scala aan thema's. Het integraal veiligheidsterrein bestaat uit vijf veiligheidsvelden die onderdeel uitmaken van het landelijk kernbeleid veiligheid: veilige woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid en integriteit en veiligheid. Deze veiligheidsvelden worden gebruikt voor de beschrijving van het beleid. Als aanvulling daarop is gekozen om twee aanvullende strategische thema's op te nemen: digitale criminaliteit en zorg & veiligheid. Deze thema's lopen als een rode draad door meerdere veiligheidsvelden heen en gezien de ernst en omvang ervan, is het van belang dat deze overkoepelende thema's extra aandacht krijgen.

Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk geeft een terugblik op de behaalde resultaten naar aanleiding van de gestelde doelstellingen in de kadernota integrale veiligheid 2020-2022. In het tweede hoofdstuk volgt een omschrijving van de (veiligheids)trends en ontwikkelingen. Daarnaast gaat dit hoofdstuk in op de kenmerken van het werkgebied en wordt de veiligheidsproblematiek aan de hand van de veiligheidsvelden op hoofdlijnen omschreven. In het derde hoofdstuk komen de geprioriteerde veiligheid- en leefbaarheidsthema's aan bod. Aan ieder thema of subthema is een aantal doelstellingen gekoppeld. In hoofdstuk vier zijn de strategische uitgangspunten omschreven en ten slotte gaat hoofdstuk vijf nog kort in op de borging van de gemaakte beleidskeuzes.

1. Terugblik 2020-2023

In de kadernota 2020-2022 waren de veiligheidsvelden veilige woon- en leefomgeving en ondermijning/ bestuurlijke weerbaarheid geprioriteerd. Per veiligheidsveld zijn destijds een aantal doelen gesteld. In dit hoofdstuk wordt teruggeblikt op de gestelde doelen en de behaalde resultaten per geprioriteerd veiligheidsveld.

1.1 Veilige woon- en leefomgeving

Aan het veiligheidsveld veilige woon- en leefomgeving waren de volgende doelstellingen gekoppeld:

1. De High Impact Crime cijfers nemen niet meer toe, overlast blijft zo veel mogelijk beperkt.

In de afgelopen jaren is het aantal incidenten dat betrekking heeft op High Impact Crimes drastisch afgenomen. De grootste daling heeft, mede vanwege de coronapandemie, plaatsgevonden bij het aantal woninginbraken. Een logische verklaring hiervoor is dat inwoners noodgedwongen meer thuis waren en criminelen daardoor minder gelegenheid kregen om criminaliteit te plegen. De keerzijde hiervan is dat de verschuiving van de meer traditionele vormen van criminaliteit onverminderd is doorgezet naar andere vormen van criminaliteit, zoals digitale criminaliteit.

De afgelopen jaren is geconstateerd dat het aantal meldingen van overlast jeugd, kwetsbare personen met verward gedrag en woonoverlast is gestegen. Middels de lokaal ingerichte structuren heeft een integrale persoon- en/of groepsgerichte aanpak plaatsgevonden om de overlast beheersbaar te maken. Per casus is maatwerk verricht waarbij (een combinatie van) preventie, repressie of zorg de uitgangspunten zijn.

2. Behoud en waar mogelijk verbetering van de kwaliteit van de woonomgeving. Verloedering in de wijken brengen we terug.

De afgelopen jaren is een groot aantal meldingen over de openbare ruimte opgepakt en afgehandeld, variërend van parkeeroverlast en afval, tot vernielingen en graffiti. Samen met onze inwoners dragen wij een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het behoud van de fysieke kwaliteit van de woonomgeving.

3. Onze inwoners ervaren dat we de problematiek rondom leefbaarheid en veiligheid in hun wijk serieus nemen en voelen zich minder onveilig.

Met de beschikbare capaciteit bij gemeenten en politie zijn overlastmeldingen zoveel als mogelijk opgevolgd. Daar waar mogelijk ontvangen inwoners een terugkoppeling van de ondernomen acties en geboekte resultaten naar aanleiding van de melding die zij hebben gemaakt.

We streven er te allen tijde naar dat zoveel mogelijk inwoners zich veilig voelen in onze gemeenten. Uit de landelijke veiligheidsmonitor 2021 blijkt dat 33% van de Nederlanders zich weleens onveilig voelt. De resultaten van de Parkstadmonitor 2021 tonen aan dat de gemeenten Brunssum en Landgraaf, alsook de kern Schinveld (Beekdaelen) hoger scoren dan het landelijk gemiddelde. Inwoners van Landgraaf geven daarentegen wel aan zich minder onveilig te voelen dan twee jaar geleden.

4. Onze burgers zijn meer betrokken bij hun buren en hun buurt en voelen ook een verantwoordelijkheid daarvoor.

Inwoners zijn een van onze belangrijkste partners als het gaat om het zorgdragen voor een veilige woon- en leefomgeving. Met deelname aan WhatsApp buurtpreventiegroepen, Burgernet en het melden van misstanden bij Meld Misdaad Anoniem dragen inwoners hieraan bij. De afgelopen jaren zijn gerichte communicatiecampagnes ingezet om deze aantallen te verhogen, met succes.

De resultaten van de Parkstadmonitor geven ook een indicatie van de mate waarin inwoners zich betrokken voelen bij hun buurt. Gebleken is dat het overgrote merendeel van de inwoners van de vijf gemeenten zich hierbij betrokken voelt: 60%-75%.

1.2 Integriteit en veiligheid

Aan het veiligheidsveld integriteit en veiligheid waren de volgende doelstellingen gekoppeld:

1. We zijn een minder aantrekkelijke omgeving voor georganiseerde criminaliteit.

De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in het creëren van bewustwording rondom ondermijning. Voor inwoners, ondernemers, gemeenten, raadsleden en ketenpartners zijn geregeld trainingen, bewustwordingscampagnes en informatiebijeenkomsten georganiseerd. Met als doel inzicht te verschaffen in de aard, omvang en gevolgen van ondermijning en om handelingsperspectief te bieden voor het herkennen en melden van signalen. Ook beschikken alle gemeenten over weerbaarheidsscans.

Er is ingezet op het verstoren en beter zicht krijgen op criminele samenwerkingsverbanden door het uitvoeren van integrale controles in samenwerking met onze partners (onder andere de politie, belastingdienst, het OM en inspectiediensten).
In 2019 tot en met 2022 is het project Hennep Aanpak Parkstad uitgevoerd. In de gemeenten Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld en Beekdaelen zijn 3.564 panden gecontroleerd op hennepteelt. Naast dat de overheid zichtbaar aanwezig is in de wijken, is met het project meer bekendheid verworven rondom ondermijnende criminaliteit. De veiligheid is in zowel objectieve als subjectieve zin bevorderd en daarnaast heeft het uitvoeren van controles een preventieve werking.

Er is actief gebruik gemaakt van de verschillende mogelijkheden van wet- en regelgeving, zoals de Wet Bibob, Opiumwet en Algemene Plaatselijke Verordening, om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het sluiten van drugspanden. In 2021, 2020 en 2019 hebben de SVBBL-burgemeesters respectievelijk 65, 63 en 48 drugspanden gesloten.

2. We hebben meer inzicht in en grip op de georganiseerde criminaliteit en op de ondermijnende invloed daarvan op de lokale samenleving.

De afgelopen jaren heeft in samenwerking met ketenpartners een lokale en regionale aanpak van ondermijning plaatsgevonden middels de respectievelijk lokale overleggen en de (regionale) ondermijningstafel SVBBL die in 2020 is opgericht. In samenwerking met onder andere het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum en de politie zijn signalen van ondermijning structureel verrijkt en zijn integrale plannen opgesteld en interventies uitgevoerd. Ook zijn nieuwe ondermijningsbeelden (IOB's) ontwikkeld, ondermijningsartikelen opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordeningen en diverse projecten gestart zoals de implementatie van het Digitaal Opkopers Register (DOR).

Door het structureel verrijken van signalen is meer zicht verkregen op de aard en omvang van de georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit in de regio. Dit betekent echter niet per definitie dat wij ook meer grip hebben gekregen op deze veelal onzichtbare en complexe problematiek. Het aantal dumpingen van synthetisch- en hennepdrugsafval, het aantal drugspanden dat jaarlijks wordt gesloten en het ontstaan van nieuwe fenomenen zoals vastgoedfraude en zorgfraude in combinatie met ondermijning, bevestigt dat er nog veel stappen te zetten zijn alvorens gesteld kan worden dat de problematiek onder controle is.

3. We geven optimaal invulling aan de eisen voor bestuurlijk en ambtelijke weerbaarheid. Dat wil zeggen:

- Er is sprake van een veilige werkomgeving; er wordt integer gehandeld.

Op lokaal niveau is op diverse manieren aandacht geschonken aan integer handelen en het bieden van een veilige werkomgeving.

- We beschikken over een goede en veilige informatiehuishouding.

Iedere gemeente heeft hierin de eerste stappen gezet met de inzet van de Functionarissen Gegevensbescherming en de Chief Information Security Officers (CISO).

- We beschikken over een goede informatiepositie.

Alle SVBBL-gemeenten zijn aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem (MMA): hét meldpunt waar burgers anoniem verdachte signalen kunnen melden. De informatiepositie is versterkt door interne en externe informatie, binnen de wettelijke mogelijkheden, bij elkaar te brengen. Bijvoorbeeld door de informatie die binnenkomt via MMA te combineren met informatie van handhavers.

- We hebben de aanpak en de inrichting van de organisatie van de Bestuurlijke aanpak op orde.

Alle SVBBL-gemeenten hebben de bestuurlijke aanpak van ondermijning ingericht in de lokale organisatie.

2. Het veiligheidsbeeld van de SVBBL-gemeenten

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de trends en ontwikkelingen in de samenleving op het gebied van leefbaarheid en veiligheid, de demografische samenstelling van het werkgebied SVBBL en de voorliggende veiligheidsproblematiek op hoofdlijnen.

2.1 Trends en ontwikkelingen

Prioriteiten regionaal beleidsplan politie 2024-2027

Vierjaarlijks stelt de regionale driehoek (regioburgemeester, hoofdofficier van justitie en politiechef eenheid Limburg) het regionaal beleidsplan politie vast. In dit plan zijn zowel de prioriteiten en doelstellingen uit de nationale veiligheidsagenda 2023-2026 verwerkt, als die uit de lokale integrale veiligheidsplannen.

Naar verwachting worden de volgende veiligheidsthema's geprioriteerd:

- **Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit**: verdovende middelen, witwassen, mensenhandel, excessief geweld;
- **De verdeelde samenleving**: maatschappelijke onrust, kwetsbare personen met onbegrepen gedrag, extremisme, radicalisering en terrorisme;
- **Cyber- en gedigitaliseerde criminaliteit**;
- **Jeugdcriminaliteit**;
- **Internationalisering**.

Digitale criminaliteit

Met de toenemende digitalisering van de samenleving neemt het risico om slachtoffer te worden van delicten gerelateerd aan digitale criminaliteit ook toe. Zoals later in dit hoofdstuk zal blijken, is er tevens sprake van een verschuiving in het aantal delicten op het gebied van traditionele criminaliteit naar digitale criminaliteit.

In 2021 is daarom de Taskforce Cyber Limburg opgericht. Dit betreft een samenwerkingsverband, bestaande uit onder andere Limburgse gemeenten, OM en politie om gemeentegrensoverschrijdend samen te werken en burgers en ondernemers weerbaar te maken en te beschermen tegen deze vorm van criminaliteit.

Regionale versterkingen

Limburg is gezien de grensligging met Duitsland en België een gewilde omgeving voor criminelen. Ook de SVBBL-gemeenten worden geconfronteerd met een toename aan georganiseerde criminaliteit en ondermijning in allerlei verschijningsvormen. Daarom is een regionale aanpak de basis van de strijd tegen ondermijning.

Maatschappelijke onrust

Aangekondigde, maar ook onaangekondigde demonstraties en acties die voortvloeiden uit maatschappelijke onrust legden een enorm beslag op de politiecapaciteit in Limburg. Voorbeelden zijn de avondklokrellen in Venlo, Roermond, Stein en Geleen. Er waren ook boerenprotesten en uit de hand gelopen voetbalwedstrijden, waar frustratie werd botgevierd, resulterend in geweld tegen hulpverleners en doxing (het openbaar delen van persoonsgegevens, in dit geval van politieagenten, met als doel om te intimideren).

Een andere trend is de zogeheten soevereine beweging, bestaande uit inwoners die zichzelf beschouwen als autonome mensen die niet gebonden zijn aan wet- en regelgeving. Kenmerkend voor deze groep is het wantrouwen jegens de overheid en verspreiding van desinformatie en complottheorieën. Deze beweging is niet per definitie problematisch, echter kan dit er wel toe leiden dat aanhangers schulden gaan opbouwen of in aanraking komen met handhaving, politie of leerplicht.

Aanpak mensenhandel

Nederlandse gemeenten zijn verplicht om per 2022 beleid te hebben op dit thema, dat raakvlak heeft met meerdere zorg- en veiligheidsvelden. In de periode 2021-2022 is hiervoor op de schaal Zuid-Limburg een beleids- en uitvoeringsplan opgesteld, dat eind 2022 is vastgesteld door de colleges B&W van de Zuid-Limburgse gemeenten.

Aan de individuele gemeenten is het de taak om de lokale en regionale aanpak te borgen aan de hand van het beleids- en uitvoeringsplan.

Onderzoek politiemeldingen personen met verward gedrag

In juni 2021 is een onderzoek gepubliceerd over politiemeldingen die betrekking hebben op personen met verward gedrag in Limburg. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat het aantal meldingen in 2019 sterk is gestegen ten opzichte van 2017. Uit meer recente politiecijfers blijkt dat deze stijging op provinciaal niveau ook in 2020 en 2021 is doorgezet.

Daarnaast ligt het aantal meldingen in Zuid-Limburg hoger dan in Noord- en Midden-Limburg, is een relatief kleine groep (12%) verantwoordelijk voor bijna de helft (48%) van de meldingen en pleegt twee derde geen delicten. Naar aanleiding van dit onderzoek is in 2022 in gemeente Heerlen een pilot uitgezet die als doel heeft om het aantal meldingen te verminderen.

Doorontwikkeling nazorg ex-gedetineerden Parkstad

In 2022 is in de Parkstadregio een project voor de doorontwikkeling van de nazorg aan ex-gedetineerden in gang gezet. Centrale doelstelling is het verbreden en verstevigen van de nazorg aan ex-gedetineerden door meer uit te stromen gedetineerden te bereiken voor succesvolle re-integratie in de samenleving en hiermee recidive te voorkomen. Met toepassing van de huidige nazorg-coördinatie kan slechts 30 procent van de uitstromende gedetineerden worden bereikt. Op niveau Parkstad betekent dit dat - op basis van de uitstroomcijfers 2020 - circa 100 ex-gedetineerden daadwerkelijk van nazorg worden voorzien. Met toepassing van het nieuwe concept van verstevigde nazorg wordt ervan uitgegaan dat dit aantal kan worden verdubbeld naar minimaal 60 %, omgerekend 200 uitstromers.

Verbindingsknooppunt informatie en advies

Doel van het Verbindingsknooppunt informatie en advies (VIA) is een sluitend systeem te realiseren om niet-acute zorgmeldingen verward gedrag van de politie richting gemeente/lokaal sociaal domein of zorgdomein te brengen, opdat tijdig een behoorlijke opvolging wordt gegeven aan deze meldingen. Hierdoor wordt een sluitende ketenaanpak bereikt en daarmee een vermindering van het aantal (herhaalde) meldingen en het voorkomen van escalatie.

Het VIA is organisatorisch ondergebracht bij de Zuid-Limburgse Zorg- en Veiligheidshuizen die hier gezamenlijk uitvoering aan geven. Met gemeenten in Zuid-Limburg zijn afspraken gemaakt over verrijking en veilige informatie-uitwisseling. Om het VIA duurzaam te kunnen borgen en verder te ontwikkelen, is vanaf 2022 financiering door de gemeenten gevraagd en verkregen. Tot deze doorontwikkeling behoort het realiseren van de zogenaamde wederkerigheid in de informatievoorziening en verrijking, met dien verstande dat gemeenten bij het VIA hiervoor terecht kunnen.

Nieuwe samenwerkingsverbanden

Regionaal Interventieteam Parkstad

Begin 2022 is zowel het ambtelijke als bestuurlijke draagvlak voor een samenwerking op het gebied van ondermijning binnen Parkstad uitgesproken. Die samenwerking kan mogelijk tot stand komen in de vorm van een regionaal interventieteam voor Parkstad. Om dit te onderzoeken is een kwartiermaker aangesteld die in 2023 een advies hierover uitbrengt.

Ondermijningstafel SVBBL

De Ondermijningstafel (OT) SVBBL is in 2020 opgericht en focust zich op de procesmatige en inhoudelijke afstemming van ondermijningscasussen binnen de betreffende gemeenten. Binnen de samenwerking wordt expertise gedeeld, een zoveel als mogelijke uniforme werkwijze gehanteerd en effectiviteit en efficiëntie gerealiseerd bij de deelnemende organisaties: gemeenten, RIEC, politie, Openbaar Ministerie en de belastingdienst.

Driehoek Parkstad

De regio Parkstad kent drie lokale driehoeksoverleggen waarin de burgemeester(s), teamchef van de politie en officier van justitie trends bespreken op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Tevens maken zij afspraken over de inzet van capaciteit. In 2022 is met succes geëxperimenteerd met een vierde driehoeksoverleg op Parkstadniveau, waarin zeven gemeenten, drie politiebasisteams en het OM kennis en expertise bundelen op thematiek die gemeentegrens en politiebasisteam overstijgend is.

Commissie zorg en Veiligheid Zuid-Limburg

De afgelopen jaren is gewerkt aan een regionale netwerkstructuur (regietafel) met een overkoepelende, coördinerende en strategische rol waar de thema's rond het snijvlak zorg en veiligheid optimaal worden verbonden. Alle partijen die een relatie hebben tot het onderwerp moeten op de juiste wijze worden betrokken ten gunste van een optimale dienstverlening in de uitvoering.
In 2021 is dit netwerk opgericht onder de naam Commissie Zorg en Veiligheid. De focus van de commissie lag in beginsel op het leggen van verbindingen en integrale advisering in de regio. Het streven is om toe te werken naar een stevigere basis met het perspectief op doorzettingsmacht en eventueel besluitvorming. De regio Parkstad wordt vertegenwoordigd door burgemeester van der Rijt (gemeente Brunssum).

Bestuurlijk overleg zorg en veiligheid Parkstad

De regio Parkstad kent al enige tijd een ambtelijk overleg zorg en veiligheid, maar de bestuurlijke verbinding ontbrak vooralsnog. Uit diverse overleggen en landelijke rapporten blijkt dat een betere en slimmere manier van samenwerken, waaronder het uitwisselen van kennis en het efficiënt aanvliegen van thema's, noodzakelijk is om de combinatie van zorg- en veiligheidsvraagstukken adequaat op te pakken en te borgen. Hiervoor is in 2021 het bestuurlijk overleg zorg en veiligheid Parkstad opgericht, waarin de focus ligt op thematiek op het snijvlak zorg en veiligheid. Met dit overleg zijn tevens andere bestuurlijke en ambtelijke overlegstructuren, waarbij sprake was van overlap, komen te vervallen.

Lobby-/beïnvloedingsstrategie

Op provinciaal niveau is het plan van aanpak “Netwerk Veilig Limburg” in ontwikkeling. In dit plan wordt gesproken over een lobby-/beïnvloedingsstrategie. Het doel van deze lobby-/beïnvloedingsstrategie is om inhoud en vorm te geven aan een beïnvloedingsstrategie voor de middellange en langere termijn door het opzetten en uitbouwen van een breed integraal strategisch netwerk.

Dit netwerk kan gebruikt worden voor een lobby voor het toekennen van extra financiële middelen door het kabinet voor meer politiecapaciteit en een duurzame gezamenlijke aanpak van complexe Limburgse veiligheidsvraagstukken. Bijvoorbeeld door het aangaan van allianties/inrichten van effectief partnerschap en nieuwe manier van samenwerking. Tevens kan het gebruikt worden voor een betere positionering in het publieke krachtenveld waar we in onderlinge samenwerking en met inzet van ieders eigen kracht, expertise en verantwoordelijkheid kunnen komen tot een integrale strategische veiligheidsaanpak die aansluit bij de behoefte van de veranderende Limburgse samenleving en haar (internationale) context.

Inwonertevredenheid over politie

De Parkstadmonitor 2021 heeft uitgewezen dat inwoners ontevreden zijn over de zichtbaarheid van de politie en de wijkagenten. Een directe verklaring hiervoor kan zijn gelegen in het feit dat politiebasisteams binnen de eenheid Limburg, waaronder basisteam Brunssum-Landgraaf al geruime tijd onderbezet zijn.

Het vooruitzicht voor de komende jaren is dat de capaciteit pas na 2024 zal worden uitgebreid. Herverdeling van de politieformatie naar aanleiding van het onderzoeksrapport en de geleidelijke instroom van nieuw, startbekwaam politiepersoneel ligt hieraan ten grondslag. In de tussenliggende periode zal vanuit de politie scherp gestuurd worden op prioriteiten en samen met partners slimme allianties worden gesloten. Ook gemeenten kunnen de politie ontlasten door bepaalde taken over te nemen, bijvoorbeeld met (extra) inzet van Boa’s of straatcoaches.

2.2 Demografische samenstelling van het gebied

De vijf SVBBL-gemeenten beslaan een groot deel van de regio Zuid-Limburg. Met een bevolking van 123.000 (CBS, 2022) op een grondgebied van 167 vierkante kilometer, vormen we het grootste basisteam gebied van Parkstad.

Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal zijn landelijke gemeenten met een relatief lage bevolkingsdichtheid. Ze bestaan uit dorpskernen, die landelijk zijn of zo aandoen. Er is veel buitengebied. Brunssum en Landgraaf hebben een hogere bevolkingsdichtheid en meer stedelijke kenmerken, hoewel ook zij het nodige groen hebben.

In het gebied ligt een aantal middelgrote en grote bedrijventerreinen. Recreatie, toerisme en evenementen zijn belangrijke economische factoren. We liggen in een regio, die te maken heeft met bevolkingskrimp en vergrijzing. Het is een gebied met relatief hoge werkloosheid en sociale problematiek. Met uitzondering van Voerendaal grenst de regio aan of wordt omringd door buitenland, met een dicht bevolkt en verstedelijkt karakter aan de andere kant van de grens. Door het gebied lopen drukke verkeersaders, zowel wegen als spoorlijnen.

Wat betekent dit voor de leefbaarheid en veiligheid?

Krimp van de bevolking heeft sociale, economische en ruimtelijke gevolgen, die de kwaliteit van de woonomgeving en de leefomgeving negatief kunnen beïnvloeden en daarmee de veiligheid en leefbaarheid. Te denken valt aan leegstand van woningen en bedrijfspanden, kans op verloedering en afname van sociale controle. Dergelijke omstandigheden vormen een voedingsbodem voor ondermijnende criminaliteit. Panden worden verkocht of ongewild verhuurd aan criminelen, die het pand gebruiken voor hennepteelt of andere illegale activiteiten.

De grensligging wordt door criminelen bewust gebruikt voor diverse soorten van criminaliteit. Drukke verkeersaders leiden tot sterke verkeersstromen en met deze goederen- en mensenstromen hangen diverse vormen van criminaliteit samen zoals ladingdiefstallen, overvallen en woninginbraken. Door de directe nabijheid van landsgrenzen heeft de regio een hoge mate van blootstelling aan grensoverschrijdende criminaliteit.

2.3 De veiligheidsproblematiek op hoofdlijnen

Voor de analyse van de problematiek in het gebied is gebruik gemaakt van objectieve cijfers, afkomstig van de politie, Veilig Thuis, Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad, integrale ondermijningsbeelden van het RIEC en data van Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast is gebruik gemaakt van de subjectieve cijfers van de Parkstadmonitor 2021, waar alle SVBBL-gemeenten aan hebben deelgenomen. Duiding van de cijfers heeft plaatsgevonden door een ambtelijke afvaardiging van de SVBBL-gemeenten en politie. Daarbij is eenieders kennis van de lokale problematiek gebruikt en op lokaal niveau informatie opgehaald bij ketenpartners.

2.3.1 Veilige woon- en leefomgeving

Het veiligheidsveld veilige woon- en leefomgeving heeft betrekking op de veiligheid en de leefbaarheid in de buurten. Hierbij spelen zowel objectieve als subjectieve veiligheid een rol. Meer specifiek heeft dit veld betrekking op de volgende thema's:

- **Sociale kwaliteit**: overlast verwarde personen, buren, zwervers, drugs- en drankoverlast en parkeeroverlast;
- **Fysieke kwaliteit**: onder andere vernielingen, graffiti en zwerfvuil;
- **Objectieve veiligheid**: veelvoorkomende criminaliteit en High Impact Crimes (HIC);
- **Subjectieve veiligheid**, de mate waarin inwoners zich veilig voelen.

Het behouden en waar mogelijk verbeteren van een leefbare en veilige woonomgeving is een verantwoordelijkheid die we delen met de inwoners van de vijf gemeenten. Burgerparticipatie en zelfredzaamheid speelt hierbij een belangrijke rol. Denk aan deelname in de vrijwillige wijkteams, de WhatsApp buurtpreventiegroepen en Burgernet, maar ook het actief melden van misstanden bij politie, gemeente en Meld Misdaad Anoniem.

Sociale kwaliteit

Voor de sociale kwaliteit van de woon- en leefomgeving constateren we op basis van de politie- en gemeentecijfers over overlast verwarde personen, buren, zwervers, drugs- en drankoverlast en parkeeroverlast een (lichte) toename in gemelde overlast in de verschillende gemeenten. Bij het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad is sprake van een toename in hoeveelheid casuïstiek over de afgelopen jaren als het gaat om personen met verward gedrag die overlast veroorzaken.

De cijfers van de Parkstadmonitor geven aan in hoeverre inwoners vinden dat er sprake is van jeugd- en woonoverlast in hun directe omgeving. Gebleken is dat met name Schinveld (Beekdaelen), Ubach over Worms (Landgraaf) en geheel Brunssum relatief hoog scoren ten opzichte van andere gemeenten en/of dorpskernen en wijken. Op een schaal van 1 tot 10 kan echter worden gesteld dat de scores voldoende zijn.

In veel gevallen heeft dergelijke overlast een relatie met multi-probleemgezinnen, botsende levensstijlen, toenemende individualisering, afname van sociale cohesie en goed nabuurschap. Ook het gegeven dat hulpbehoevende en kwetsbare inwoners langer thuis wonen en burgers zelfredzaam dienen te zijn, leidt in toenemende mate tot overlast en in sommige gevallen tot risico's op het gebied van veiligheid. Het betreft vaak mensen met psychische problematiek, verslaving, een licht verstandelijke beperking of onderliggend lijden. Bij het voorkomen en grip krijgen op deze problematiek is de afgelopen jaren veel progressie geboekt als het gaat om lokale en regionale

samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein en het forceren van doorbraken in complexe casuïstiek. Er valt echter nog steeds veel winst te behalen en hier wordt de komende jaren dan ook stevig op ingezet.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad, als de plek waar zorg, veiligheid en dwang op bovenlokaal niveau samenkomen, bestaat al jaren en vervult in de integrale aanpak van complexe (overlast)problematiek een belangrijke regiefunctie.

Fysieke kwaliteit

Hierbij gaat het om de fysieke kwaliteit van de woonomgeving in dorp, wijk en buurt. Op het gebied van veiligheid en leefbaarheid betreft dit vernielingen, graffiti, zwerfafval en andere tekenen van verloedering. De politiecijfers over vernielingen en zaakbeschadiging laten een gelijke trend zien, maar bij elke gemeente komen regelmatig meldingen van zwerfafval, hondenpoep en andere vormen van verloedering binnen.

Doordat de meldingen op diverse manieren worden geregistreerd bij gemeenten en daardoor niet objectief vergelijkbaar zijn, zijn deze cijfers in dit integraal veiligheidsplan buiten beschouwing gelaten. De afzonderlijke gemeenten kunnen desgewenst nog (extra) prioritering geven aan deze thema's in de lokaal op te stellen uitvoeringsplannen.

Ten aanzien van de fysieke kwaliteit is inwoners gevraagd naar de mate waarin bekladding van muren en/of gebouwen, vernieling van bushokjes, rommel en hondenpoep op straat voorkomt in de directe woonomgeving. Gebleken is dat in Beekdaelen de kernen Schinveld, Nuth en Amstenrade, de gemeente Brunssum en de gemeente Landgraaf relatief hoog scoren ten opzichte van andere dorpskernen/wijken en gemeenten, maar dat de cijfers niet zorgwekkend zijn.

Veel voorkomende criminaliteit en High Impact Crimes (HIC)

High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven. Deze delicten hebben veel overeenkomsten, zowel qua aard als qua dadergroepen en aanpak. De impact van HIC-delicten is groot. Niet alleen voor het slachtoffer, maar ook voor de directe omgeving. Het algehele veiligheidsgevoel kan door High Impact Crimes worden aangetast. De politiecijfers laten over de afgelopen jaren een sterke daling zien in het aantal woninginbraken. Zoals reeds benoemd, valt dit grotendeels te verklaren door de lockdowns gedurende de coronapandemie.

Het aantal overvallen en straatroven is relatief beperkt gebleven en vertoont geen stijgende trend. Openlijk geweld en geweld in het uitgaansleven komen relatief weinig voor.

In 2022 is het aantal delicten gerelateerd aan diefstal e-bikes en auto-onderdelen toegenomen in de regio. De politie heeft hier reeds aandacht voor. In enkele gevallen is er sprake van een grensoverschrijdend karakter en wordt de samenwerking gezocht met de Duitse politie.

De meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling vertonen een gelijke trend over de afgelopen vier jaren. Het aantal opgelegde huisverboden is echter licht gestegen de afgelopen jaren. In samenwerking met Veilig Thuis werken gemeenten en (zorg-) partners continu aan het verbeteren van de aanpak van deze vormen van geweld.

Subjectieve veiligheid

De resultaten van de Parkstadmonitor 2021 tonen aan dat de gemeenten Brunssum en Landgraaf, alsook de kern Schinveld (Beekdaelen) hoger scoren dan het landelijk gemiddelde. Inwoners van Landgraaf geven daarentegen wel aan zich minder onveilig te voelen dan twee jaar geleden.

2.3.2 Bedrijvigheid en veiligheid

Binnen dit veiligheidsveld gaat het om de (on) veiligheid rondom recreatieve en economische voorzieningen zoals winkelcentra, bedrijventerreinen en uitgaansmogelijkheden. De politiecijfers laten hier geen verontrustende signalen zien. De bestaande aanpak lijkt daarmee afdoende. De diverse gemeenten hebben wel hun -grote en minder grote- evenementen en het aantal neemt ook gestaag toe.

Om de aanpak en met name ook de bewustwording en preventie bij ondernemers ten aanzien van ondermijnende activiteiten te versterken, worden vanuit de Regio Deal Parkstad – Veilig Ondernemen Parkstad - een aantal projecten gerealiseerd, waaronder zes trajecten in het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).

Aanvullend daarop wordt actief campagne gevoerd. In samenwerking met het Regionale Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) hebben gedurende 2022 meerdere ‘Kiek-Oet’ bijeenkomsten plaats gevonden. Bij deze bijeenkomsten zijn circa 200 ondernemers geïnformeerd over ondermijnende criminaliteit en hebben zij een handelingsperspectief aangereikt gekregen waarmee zij zich weerbaar op kunnen stellen. De bijeenkomsten vormden de aftrap voor de campagne ‘Horen, Zien, Melden’. In de campagne wordt met een interactieve film benadrukt wat de gevolgen zijn van wel of niet melden via Meld Misdaad Anoniem.

Daarnaast is er een social media campagne opgestart die tot eind 2023 doorloopt.

2.3.3 Jeugd en veiligheid

Binnen het Kernbeleid Veiligheid richt het veiligheidsveld ‘Jeugd en Veiligheid’ zich op het verbeteren van veiligheidsbeleving van jongeren (onder de 23 jaar) en een afname van jeugdcriminaliteit. Hieronder vallen thema’s als jeugdoverlast, jeugdgroepen, alcohol en drugsgebruik en veiligheid in en om de school. Jeugdoverlast uit zich in geluidsoverlast, intimiderend gedrag, zwerfvuil achterlaten en vernielingen. Het wordt jeugdcriminaliteit indien er stelselmatig sprake is van een harde kern jongeren die ernstige overlast veroorzaakt of zich schuldig maakt aan strafbare feiten. Voor de aanpak van overlastgevende jeugdgroepen passen we met onze partners een groepsgerichte aanpak toe, waarbij per casus oog is voor maatwerk. Voor individuele problematische jongeren is een integrale aanpak vanuit zorg, veiligheid en soms ook vanuit het strafrecht noodzakelijk. Dat gebeurt onder regie van het Zorg- en Veiligheidshuis.

Ieder kwartaal bespreekt de Driehoek SVBBL (Simpelveld, Voerendaal, Brunssum, Beekdaelen en Landgraaf) de belangrijkste leefbaarheids- en veiligheidstrends. In de afgelopen jaren kwamen de thema’s jeugdoverlast- en criminaliteit steeds prominent naar voren. Aanvullend daarop is in 2022 een onderzoek gepubliceerd door de Taskforce

Jeugdige Ondermijners, onderdeel van het RIEC. Uit dit onderzoek is gebleken dat ook ondermijnende jeugdcriminaliteit nadrukkelijk zijn intrede heeft gedaan in Limburg en veel jeugdigen hier op allerlei manieren mee in aanraking komen.

Zowel in de Driehoek SVBBL als in de Driehoek Parkstad is bestuurlijk en ambtelijk de wens uitgesproken om structureel te investeren in dit veiligheidsveld en hier hoge prioriteit aan te geven.

2.3.4 Fysieke veiligheid

Verkeersveiligheid, brandveiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing en externe veiligheid zijn de thema's binnen dit veiligheidsveld. De afgelopen jaren werden we onder andere geconfronteerd met de coronapandemie, hoogwaterramp en Oekraïne-crisis. Iedere crisis is uniek en oefent veel druk uit op de capaciteit van gemeenten, veiligheidsregio's, politie en overige ketenpartners.

De gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners, in het bijzonder tijdens rampen en crisis. Het belang van een goede preparatie op crisis en rampen werd de afgelopen jaren almaar verder onderstreept. Er is een trend waarneembaar waarbij de traditionele manier van opschalen binnen de GRIP-structuur steeds vaker lijkt te worden verdrongen door een niet-acute, dreigende en langdurige crisis. De rol van de lokale gemeente is bij niet-acute crisis veel nadrukkelijker aanwezig.

Naar verwachting oefent de Oekraïne-crisis en de opvang van vluchtelingen de komende jaren nog verder druk uit op de bestaande capaciteit van de gemeenten. . Ook bestaat de mogelijkheid dat een nieuwe coronagolf haar intrede doet. Dergelijke crisis leiden ertoe dat lokaal en regionaal herprioritering van werkzaamheden noodzakelijk is.

2.3.5 Integriteit en veiligheid

Dit veiligheidsveld omvat verschijnselen die een inbreuk maken op onze maatschappelijke integriteit, waaronder ondermijnende criminaliteit, bestuurlijke weerbaarheid en polarisatie en radicalisering.

Ondermijnende criminaliteit en weerbaarheid

Alle SVBBL-gemeenten beschikken over een integraal ondermijningsbeeld dat inzicht geeft in de diverse ondermijningsfenomenen en criminele netwerken die in onze regio actief zijn. De ondermijningsbeelden laten zien dat het noodzakelijk is om ondermijnende criminaliteit aan te pakken. Bijna dagelijks openbaren zich signalen aangaande hennepteelt, productie van synthetische drugs, leegstaande woningen en bedrijfspanden die voor andere doeleinden worden gebruikt, dumpingen van drugsafval, witwaspraktijken, illegale thuisprostitutie, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting van kwetsbare doelgroepen. Ook zijn er sinds enkele jaren nieuwe fenomenen in opkomst, zoals vastgoedfraude en zorgfraude in combinatie met ondermijning.

Bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid hangt hier nauw mee samen. Het lokaal bestuur dient in staat te zijn de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit tegen te gaan, zowel preventief als repressief. Een veilige werkomgeving van de betrokken ambtenaren, het beter inrichten van de organisatie (informatiebeveiliging- en deling) en het effectief optreden bij eventuele incidenten waar medewerkers bij betrokken zijn, zorgen ervoor dat de gemeenten intern minder onder druk komen te staan.

Polarisatie en radicalisering

De aanpak van radicalisering en terrorisme is inmiddels een van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsveld. Dit werkt door naar gemeenten, die de regie hebben op de lokale aanpak en ook een belangrijke rol vervullen in de signalering van de problematiek.

Casuïstiek Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad

De hoeveelheid casuïstiek op dit thema is de afgelopen jaren gering gebleken. Het gegeven dat weinig casuïstiek is behandeld kan betekenen dat de problematiek in onze regio beperkt is, maar kan daarentegen ook impliceren dat medewerkers nog onvoldoende getraind zijn in het signaleren ervan.

2.3.6 Strategisch thema 1: Digitale criminaliteit

Digitale criminaliteit is een verzamelbegrip voor cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Cybercrime betreft een vorm van criminaliteit waarbij ICT-middelen/ systemen zowel doel als middel zijn. Voorbeelden daarvan zijn ransomware, het vernielen van data en hacken. Feitelijkheden die voor de digitalisering niet bestonden.

Gedigitaliseerde criminaliteit omvat criminaliteit waarbij ICT-middelen/systemen enkel faciliterend zijn om het doel te bereiken. Voorbeelden zijn de online drugshandel, internetfraude en aan- en verkoopfraude. Kortom, traditionele criminaliteit gepleegd met digitale middelen.

Digitale criminaliteit is gekozen als strategisch thema omdat het als een rode draad door meerdere veiligheidsvelden heen loopt en er sprake is van een duidelijke toename over de afgelopen jaren.
Het aantal politieregistraties in SVBBL op het thema cybercriminaliteit is in 2021 bijna vertienvoudigd ten opzichte van 2018 (68 tegenover 7). Het aantal politieregistraties op het thema horizontale fraude (vorm van criminaliteit waarbij burgers andere burgers oplichten, bijvoorbeeld WhatsApp-fraude) is nagenoeg verdubbeld in 2021 ten opzichte van 2018. Daarbij dient te worden vermeld dat verschillende delicten onder verschillende classificaties kunnen worden ondergebracht, wat het beeld op de exacte omvang enigszins beperkt.

Uit onderzoeken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uit 2019 en 2021 blijkt dat in deze jaren respectievelijk 13% en 17% van de Nederlandse bevolking van 15 jaar en ouder aangaf slachtoffer te zijn geweest van een of meerdere cybercrimedelicten.

Ook concludeerde het CBS dat maar een klein deel van de slachtoffers melding of aangifte doet bij de politie. Een lage meldings- en aangiftebereidheid verklaart daarom mogelijk waarom er sprake is van discrepantie tussen de cijfers van de politie en de mate van slachtofferschap die het CBS heeft gemeten in 2019 en 2021.

Sinds 2021 hebben meerdere Zuid- en Noord-Limburgse gemeenten, Provincie Limburg, PVO/ ECCW, Cyberteam van de politie en het Openbaar Ministerie zich verenigd in de Taskforce Cyber Limburg. De Taskforce is een samenwerking om gemeentegrensoverschrijdend met elkaar samen te werken en burgers en ondernemers weerbaar te maken en te beschermen tegen deze vorm van criminaliteit. Om te voorkomen dat burgers en ondernemers in de gemeenten slachtoffer worden van cybercrime, gaat de Taskforce in gezamenlijkheid preventiemaatregelen treffen en de lokale weerbaarheid van kwetsbare groepen versterken door middel van voorlichting- en communicatiecampagnes. Daarnaast is professionalisering en expertise opbouwen op dit thema een voorwaarde om adequaat te kunnen reageren. Gezien de ontwikkelingen de afgelopen jaren is digitale criminaliteit een van de geprioriteerde thema’s.

2.3.7 Strategisch thema 2: Zorg en Veiligheid

Sinds de decentralisaties in 2015 in het sociaal domein zijn er op lokaal, regionaal en provinciaal niveau steeds meer samenwerkingen ontstaan op thema's op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Zowel in de interne organisaties bij gemeenten, als extern bij ketenpartners zijn vele professionaliseringslagen gemaakt en is de samenwerking in de loop der jaren verbeterd.

Net als digitale criminaliteit loopt ook dit thema als een rode draad door meerdere veiligheidsvelden heen en is het gezien de ernst en omvang ervan van belang dat dit overkoepelend thema extra aandacht krijgt de komende jaren. De volgende thema's vallen onder Zorg en Veiligheid:

- **Geweld in afhankelijkheidsrelaties (huiselijk geweld en kindermishandeling).** (2.3.1)
- **Verward gedrag, verwaarlozing, verslaving.** (2.3.1)
- **Criminaliteit, detentie en (na)zorg.** (2.1)
- **Jeugdproblematiek.** (2.3.3)
- **Polarisatie in relatie tot diversiteit/discriminatie/radicalisering.** (2.3.5)
- **Misbruik sociale voorzieningen en ondermijningseffecten.** (2.3.5)
- **Mensenhandel, uitbuiting en prostitutie.** (2.1)

3. Geprioriteerde thema’s

In het vorige hoofdstuk is een beknopte omschrijving gegeven van de actuele stand van zaken van de vijf veiligheidsvelden en de twee strategische thema’s. In alle veiligheidsthema’s is de afgelopen jaren geïnvesteerd. De realiteit is echter dat de vraag vanuit inwoners naar leefbaarheid en veiligheid te allen tijde groter is dan hetgeen geleverd kan worden met de beschikbare middelen en personele capaciteit. Daarom dienen keuzes te worden gemaakt op basis van de actuele veiligheidssituatie, waarmee een aantal thema’s de komende jaren bovengemiddeld aandacht krijgt. Voor de periode 2023 tot en met 2026 betreffen dit de volgende thema’s:

1. Veilige woon- en leefomgeving: overlast kwetsbare personen met verward gedrag en woonoverlast;

2. Jeugd en Veiligheid: jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit;

3. Integriteit en Veiligheid: ondermijnende criminaliteit;

4. Digitale criminaliteit;

5. Zorg en veiligheid.

Per veiligheidsveld/strategisch thema wordt toegelicht wat het behelst en wat de doelstellingen zijn voor 2023-2026. De vertaalslag naar de uitvoering wordt gemaakt in de lokaal op te stellen uitvoeringsprogramma’s. Vanzelfsprekend wordt ten aanzien van gemeenschappelijke prioriteiten zoveel mogelijk eenduidigheid aangebracht in de uitvoeringsprogramma’s van de SVBBL-gemeenten.

1. Veilige woon- en leefomgeving: overlast

In het vorige hoofdstuk is gebleken dat de gemelde overlast in de SVBBL-gemeenten de afgelopen jaren is toegenomen. Het betreft overlast jeugd, overlast van kwetsbare personen met verward gedrag en woonoverlast. Overlast jeugd wordt in deze paragraaf buiten beschouwing gelaten omdat dit thema in de volgende paragraaf ter sprake komt.

Doordat hulpbehoevende en kwetsbare inwoners steeds langer thuis wonen en burgers zelfredzaam dienen te zijn, leidt dit in sommige gevallen tot overlast. Deze overlast kan zich voordoen in de openbare ruimte, maar ook in de directe woonomgeving. Voor de aanpak van dergelijke overlastproblematiek zijn binnen de SVBBL-gemeenten op lokaal niveau overlegstructuren ingericht waarbinnen een integrale casusaanpak door ketenpartners is geborgd. Per casus wordt hierin maatwerk verricht waarbij wordt gekeken naar de meest effectieve interventies. De gemeenten zijn hierin regisseur en bewaken de voortgang van het proces. Indien blijkt dat een casus te complex is, vindt opschaling plaats naar het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (ZVHP). Onder regie van het ZVHP wordt vervolgens ingezet op een persoonsgerichte aanpak.

Doelstellingen 2023-2026:

1. Overlast signaleren wij in een vroeg stadium en pakken wij samen met onze ketenpartners aan. Urgente casuïstiek krijgt direct prioriteit en wordt meteen opgepakt;

2. Bij woonoverlast werken wij volgens de escalatieladder van de Wet aanpak woonoverlast. In uiterste gevallen wordt een gedragsaanwijzing opgelegd;

3. In regionaal verband onderzoeken wij de effectiviteit en meerwaarde van beleidsregels woonoverlast.

2. Jeugd en Veiligheid: jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit

Ieder kwartaal bespreekt de Driehoek SVBBL de belangrijkste leefbaarheids- en veiligheidstrends. In de afgelopen jaren kwamen de thema’s jeugdoverlast- en criminaliteit steeds prominent naar voren. Aanvullend daarop is in 2022 een onderzoek gepubliceerd door de Taskforce Jeugdige Ondermijners, onderdeel van het

Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Limburg. Uit dit onderzoek is gebleken dat ook ondermijnende jeugdcriminaliteit nadrukkelijk zijn intrede heeft gedaan in Limburg en veel jeugdigen hier op allerlei manieren mee in aanraking komen. Zowel in de Driehoek SVBBL als in de Driehoek Parkstad is bestuurlijk en ambtelijk de behoefte naar voren gekomen om structureel te investeren in dit veiligheidsveld.

Doelstellingen 2023-2026:

1. Wij leggen zoveel als mogelijk de verbinding met jongeren en jeugdgroepen en zetten met behulp van jeugd- en jongerenwerk en straatcoaches in op een zinvolle besteding van vrije tijd en het benutten van de talenten van jongeren;

2. Meldingen van inwoners worden actief opgepakt en zij ontvangen zoveel als mogelijk een terugkoppeling van wat met hun melding gebeurt;

3. Middels de (structurele) inzet van jeugd- en jongerenwerkers, straatcoaches, Boa's en politie zetten wij in op vroegsignalering en verkrijgen wij periodiek een actueel beeld van de jeugdgroepen, overlastlocaties en problematische individuen;

4. Problematische individuen, jeugdgroepen en structurele overlastlocaties krijgen een aanpak op maat die bestaat uit (een combinatie van) preventie, repressie en nazorg;

5. In Parkstadverband continueren wij de samenwerking met onze ketenpartners en zetten wij in op meer eenduidigheid in ons beleid, betere informatie-uitwisseling en effectievere aanpakken van jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit.

3. Integriteit en Veiligheid: ondermijning

De afgelopen jaren is veel progressie geboekt in de aanpak van ondermijning. Tegelijkertijd heerst er ook het besef dat we samen met onze partners nog veel winst kunnen en moeten behalen. Wij blijven daarom hard werken om de bestaande aanpak te verbeteren en de lokale en maatschappelijke weerbaarheid te verhogen.

Daarnaast analyseren wij in samenwerking met ketenpartners nieuwe fenomenen op het gebied van ondermijning en ontwikkelen daar waar nodig een gerichte aanpak. Ook blijven wij inzetten op het creëren van bewustwording onder inwoners, ondernemers en ketenpartners en streven wij naar het verder verhogen van de meldingsbereidheid.

Doelstellingen 2023-2026:

1. Er wordt gewerkt aan het verder versterken van de weerbaarheid van gemeenten tegen de invloed van ondermijning en de bewustwording en veiligheid van decentrale politieke ambtsdragers zoals burgemeesters, wethouders en raadsleden alsook ons personeel. Daarnaast wordt ingezet op het verbeteren van onze informatiepositie (data-analyse);

2. We werpen barrières op en plegen interventies tegen verschillende vormen van criminaliteit in wijken en buurten op bestuurlijk, strafrechtelijk en fiscaal gebied;

3. We zetten in op regionale samenwerking met de ondermijningstafel SVBBL en het Regionaal Interventieteam Parkstad;

4. We maken gebruik van de City Deal Zicht op Ondermijning, waardoor we beter zicht krijgen op de voedingsbodem van ondermijnende criminaliteit in wijken en buurten;

5. We houden ons Damocles- en Bibob-beleid actueel;

6. Inwoners en ondernemers krijgen voorlichting over ondermijning, de gevolgen ervan en de mogelijkheden om signalen anoniem te melden.

4. Digitale criminaliteit:

Mede als gevolg van de digitalisering van de samenleving is er sprake van een sterke toename van digitale criminaliteit. Ook gebruiken criminelen steeds vaker digitale middelen om klassieke vormen van criminaliteit te plegen. Denk bijvoorbeeld aan oplichting, fraude en drugshandel. Met het in 2021 gestarte samenwerkingsverband onder de naam Taskforce Cyber wordt de komende jaren geïnvesteerd op dit thema.

Doelstellingen 2023-2026:

1. Daar waar mogelijk binnen de bestaande capaciteit, wordt uitvoering gegeven aan de diverse interventies in de vorm van voorlichtingscampagnes die gericht zijn op het verhogen van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers tegen slachtofferschap van deze vorm van criminaliteit.

5. Zorg en veiligheid

De afgelopen jaren zijn veel investeringen gedaan en aanpakken ontwikkeld op thema's die vallen onder zorg en veiligheid. De meervoudige problematiek waar casus-subjecten mee te maken hebben, heeft vaak grote impact op het welzijn van de persoon zelf alsook op diens (woon)omgeving.

Doelstellingen 2023-2026:

1. We zetten in op het verder versterken van de samenwerking met ketenpartners en het verbeteren van de persoonsgerichte aanpak op de diverse zorg- en veiligheidsthema's;

2. We nemen deel aan de pilot voor de re-integratie van ex-gedetineerden in de maatschappij en continueren deze pilot indien deze succesvol is.

4. Strategische uitgangspunten

In dit hoofdstuk komen de strategische uitgangspunten van het integraal veiligheidsbeleid aan bod. Deze strategische pijlers vormen de basis voor de te hanteren werkwijze de komende jaren.

Informatiegestuurd

We werken op basis van actuele en correcte informatie. We registreren, verzamelen, analyseren en interpreteren data/gegevens om op basis daarvan inhoud te geven aan beleid en uitvoering, en te beslissen over de aanpak van veiligheidsproblemen. De lokale driehoek SVBBL geldt als voornaamste gremium waarbinnen deze beslissingen worden genomen.
Ten aanzien van het thema Jeugd en Veiligheid is het streven om medio 2023 de beschikking te hebben over een informatieknooppunt voor de Parkstadgemeenten en ketenpartners. Hiermee zijn we sneller in staat om in te springen op actuele – en soms gemeentegrens overstijgende – veiligheidsproblematiek die gerelateerd is aan dit thema.

Daadkrachtig

We willen (potentiële) problemen tijdig signaleren, zoveel mogelijk voorkomen of in een zodanig vroeg stadium aanpakken, dat erger wordt voorkomen. Daar waar repressie of zorg noodzakelijk is, pakken we ook door.

Samen en integraal

We werken samen en integraal in verbinding met interne en externe partners.
Belangrijke externe partners zijn politie, Openbaar Ministerie, Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC), Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad, Veilig Thuis en Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Maar ook woningcorporaties en zorginstellingen hebben een belangrijke rol in het voorkomen en aanpakken van veiligheidsproblemen.

Intern verstevigen we de afstemming en samenwerking met andere beleidsvelden, omdat veiligheid verbinding heeft met en ook impact heeft op andere beleidsvelden als welzijn, zorg, jeugd, onderwijs en ruimtelijke omgeving. We pakken problemen aan vanuit een gedeelde visie en aanpak van veiligheid, zorg en ruimtelijke kwaliteit.

Voor de aanpak van complexe problematiek (personen met meervoudige sociale en veiligheidsproblematiek, die overlast veroorzaken en vormen van geweld/ criminaliteit plegen) is samenwerking tussen veiligheid en het sociaal domein bittere noodzaak. Aspecten van de aanpak zijn vroegsignalering, awareness en kennis bij sociaal wijkteam(s), vroegtijdige interventie, tijdige opschaling, persoonsgerichte aanpak, inzet Zorg- en Veiligheidshuis en Veilig Thuis en casus- en procesmanagement.

Communicatief en betrokken

Inwoners en maatschappelijke partners kunnen onveilige situaties in veel gevallen signaleren en soms ook zelf aanpakken. Als zij zich betrokken voelen bij de aanpak van overlast, verloedering en kleine criminaliteit verbetert dat bovendien de veiligheid(beleving) in de buurt.

Risicobewustzijn, zelfredzaamheid en signalering (bijvoorbeeld via deelname aan Burgernet en WhatsApp groepen) zijn belangrijke vormen van betrokkenheid en worden door ons blijvend gestimuleerd.

Dit vraagt ook om effectieve communicatie van onze kant. We laten weten wat we doen, en wat onze burgers van ons mogen verwachten. Maar ook wat wij van hen verwachten.

5. Borging

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de beleidskaders, hoe monitoring en evaluatie plaatsvindt en de financiële consequenties.

5.1 Uitvoering

Het integraal veiligheidsplan 2023-2026 wordt door de gemeenteraden vastgesteld als onderdeel van het lokale veiligheidsbeleid. Ter uitvoering daarvan worden een- of tweejarige lokale uitvoeringsprogramma's opgesteld en door de colleges van burgemeester en wethouders vastgesteld. Bij de totstandkoming van deze uitvoeringsprogramma's betrekken wij de gemeenteraad.

5.2 Monitoring en evaluatie

Tussentijdse monitoring vindt plaats binnen de lokale driehoek SVBBL. Evaluatie van de uitvoeringsprogramma's vindt jaarlijks of tweejaarlijks plaats. Evaluatie van het voorliggend integraal veiligheidsplan en de behaalde resultaten in de uitvoering bij de SVBBL-gemeenten vindt plaats in 2026.

5.3 Financiële consequenties

De gemeenteraden van de individuele gemeenten stellen het budget vast voor het uitvoeren van het beleid. Dit gebeurt naar aanleiding van het uitvoeringsprogramma, via separate voorstellen of via de P&C-cyclus. De lokale invulling van de focus kan dan ook per gemeente verschillen.

SVBBL

SVBBL is een samenwerking van:

Gemeente Landgraaf · gemeente Simpelveld · Beekdaelen · gemeente Brunssum · voerendaal